

на борбата за прѣвъзможване на народовластие — на демократическия принципъ въ управлението на държавата. Паметни сж още и заслугитѣ на нашитѣ стари еснафи въ борбата за нашата църковна и национална независимостъ. Тѣмъ потомството всѣкога ще отдава дължимата признателностъ. Слѣдъ освобождението, обаче, съ привъзгласяването на личната свобода — свободата на народа, осветена отъ конституцията ни, налагаше се отъ само себе си едно измѣнение въ живота на еснафитѣ, било като економическа, било като обществена (политическа) сила.

Поради отсъствието на тая именно свобода е могло да съществува въ срѣднитѣ вѣкове крѣпостничеството — робството на труда. Даже нѣщо повече, и то е което трѣбва да бжде особно поучително за насъ, че пакъ главно вслѣдствие липсата на лична свобода на труда, едноврѣмешнитѣ цвѣтущи еснафи се изродиха и обърнаха въ робство на калфата и чирака, въ монополни производства. Тѣ рухнаха почти навредъ всрѣдъ общото незадоволство, не по силата на държавното вмѣшателство, а вслѣдствие на причини, лежащи въ модерното развитие на производството, най-вече вслѣдствие появяването на едрото фабрично производство. И въ България старитѣ еснафски наредби изчезнаха отъ само себе си. Занаятитѣ прѣтърпѣха у насъ една чувствителна криза, най-вече вслѣдствие отварянето на границитѣ ни за чужде-